

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 546/2024-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Rastislavom Cestickým, Palackého 1, Košice, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 21C/7/2021-129 z 12. januára 2022, uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 13Co/44/2023-211 zo 7. novembra 2023, uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/30/2024 z 30. apríla 2024, uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 424/2023-22 z 5. septembra 2023, rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 12C/33/2017-198 zo 6. septembra 2018, uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 12C/33/2017-206 z 1. decembra 2020, uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 61Ek/3111/2021 z 8. marca 2023 a sp. zn. 61Ek/3111/2021 zo 7. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou spísanou právnym zástupcom a doručenu ústavnému súdu 12. augusta 2024 elektronicky bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) a dodatočne doručenej v listinnej podobe 21. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13, čl. 14, čl. 26, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 10 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2 protokolu č. 12 k dohovoru, práva podľa čl. 11 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 až 3, čl. 9, čl. 12 ods. 1 až 3, čl. 13 ods. 1 a čl. 21 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor OSN“) uznesením

najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Dňa 14. augusta 2024 bola ústavnému súdu v listinnej podobe doručená sťažnosť spísaná samotným sťažovateľom, nie jeho právnym zástupcom, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojich práv aj postupom a uzneseniami Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“), ktoré predchádzali vydaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, uznesením ústavného súdu o odmietnutí jeho predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, rozsudkom a uznesením okresného súdu vydaným v konaní, obnovu ktorého sťažovateľ mienil iniciovať, a uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica v exekučnom konaní vedenom na vymożenie pohľadávky z exekučného titulu – uznesenia okresného súdu v pôvodnom konaní, označenými v záhlaví tohto uznesenia. Ďalšie podania samotného sťažovateľa v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente boli ústavnému súdu doručené 3. septembra 2024, 11. septembra 2024, 12. septembra 2024, 19. septembra 2024, 27. septembra 2024 a 1. októbra 2024.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ doručil okresnému súdu viacero podaní, z ktorých jednoznačne nevyplývalo, či ide o žalobu, alebo o niektorý z mimoriadnych opravných prostriedkov. Preto ho uznesením sp. zn. 21C/7/2021 z 19. februára 2021 vyzval, aby v lehote 15 dní odstránil vady týchto podaní s poučením, že ak ich v stanovenej lehote neopraví, súd jeho podania odmietne. S ohľadom na zdravotné postihnutie sťažovateľa mu okresný súd uznesenie v upravenej veľkosti písma (ktorého vhodnosť zistil z iného konania, ktoré bolo právoplatne skončené) doručoval elektronicky, prostredníctvom pošty i polície, pričom obálky boli vypísané tiež veľkým písmom. Napriek tomu sa uznesenie sťažovateľovi nepodarilo doručiť. Preto okresný súd uznesením z 12. januára 2022 podanie sťažovateľa odmietol.

4. V odvolaní proti tomuto uzneseniu sťažovateľ namietal ústavnú nesúladosť doručovania (ktoré považuje za nulitné) porušujúceho základné práva a slobody prístupu k informáciám. Nesúhlasil s poštovým doručovaním v obálke bez potlače vo zväčšenej čiernotlačí (v zmysle čl. 21 dohovoru OSN) a uviedol, že elektronickú schránku nevyberá pre neprípustnosť.

5. Krajský súd potvrdil správne uznesenie okresného súdu o odmietnutí podania sťažovateľa (body 10 a 11 uznesenia krajského súdu). Odvolaciu námietku sťažovateľa [s odkazom na ustanovenia dohovoru OSN, zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) a odporúčania Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska] nepovažoval za dôvodnú (bod 20 uznesenia krajského súdu).

6. Sťažovateľ, opakujúc argumentáciu uplatnenú v odvolaní, podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu nesprávneho procesného postupu pri doručovaní zásielok. Pripustil, že listiny mu doručoval okresný súd v súlade s čl. 12 ods. 3, čl. 13 ods. 1 dohovoru OSN a § 16 ods. 4 zákona o slobode informácií, no požadované kritériá nespĺňali poštové obálky ani oznámenie o uložení zásielok.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. V bode 13 zrekapituloval priebeh doručovania uznesenia okresného súdu z 19. februára 2021 (dva pokusy o doručenie

prostredníctvom poštového úradu, tri pokusy o doručenie zásielky prostredníctvom okresného riaditeľstva Policajného zboru, pričom v jednom prípade sťažovateľ odmietol zásielku prevziať). Okresný súd okrem toho nariadil pre účely odstránenia väd podania výsluch, pričom ani zásielku s predvolaním sťažovateľ neprevzal. Konštatoval, že potlač obálok bola vyhotovená v písme Arial vo veľkosti 16 v súlade s odporúčaniami Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenka a že okresný súd sa opakovane snažil sťažovateľovi uznesenie doručiť, z čoho vyvodil záver, že okresný ani krajský súd sa nedopustili nesprávneho úradného postupu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Právny zástupca sťažovateľa v prvom rade zdôrazňuje, že sťažovateľ je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím IV. stupňa, na ktorého sa vzťahujú práva zaručené dohovorom OSN. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu možno z ústavnej sťažnosti vyvodit' tieto námietky. Najvyšší súd sa nevyjadril k výhradám v podnete sťažovateľa zaslanom najvyššiemu súdu v lehote na podanie dovolania, konkrétne k základnému právu na prípustnosť podľa čl. 9 dohovoru OSN, k dispozícii všeobecných súdov televíznou lupou ako nevyhnutným prostriedkom prípustnosti podľa čl. 21 dohovoru OSN (v tejto súvislosti zdôrazňuje právo na komunikáciu výhradne vo forme ustanovenej v čl. 21 dohovoru OSN), nevyjadril sa ku skutočnosti, že až do jeho rozhodovania nebolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu v prístupnej forme. Najvyšší súd odmietol vykonať navrhované znalecké dokazovanie, bez ktorého prijal záver o prípustnosti formátu potlače doručovacích obálok, neumožnil verejné pojednávanie, nesprávne vyhodnotil dôkazy. Pri posudzovaní prípustnosti potlače odkázal na internetový dokument bez preukázania jeho právnej relevancie. Pri posudzovaní, kto musí uniesť dôkazné bremeno preukázania, že nedošlo k porušeniu ustanovení dohovoru OSN (najmä čl. 12), najvyšší súd zamenil nositeľa práv a nositeľa povinností.

9. Sťažovateľ vo svojich podaniach zdôrazňuje nerešpektovanie jednotlivých ustanovení dohovoru OSN všeobecnými súdmi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti spísanej právnym zástupcom sťažovateľa je námietka porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu podľa § 447 písm. c) CSP. Sťažovateľ bez právneho zástupcu doplnil ústavnú sťažnosť aj o namietané porušenie označených práv postupom a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu, ústavného súdu a Okresného súdu Banská Bystrica konkretizovanými v záhlaví tohto uznesenia a doplnil argumentáciu právneho zástupcu.

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné

náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu, ústavného súdu a Okresného súdu Banská Bystrica označenými v záhlaví tohto uznesenia:

12. V okolnostiach prerokúvanej veci bol sťažovateľovi priznaný predbežný nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, na základe čoho bola ústavnému súde doručená ústavná sťažnosť spísaná právnym zástupcom sťažovateľa, ktorému sťažovateľ udelil plnú moc práve na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci. Napriek uvedenému považoval sťažovateľ za nevyhnutné zasielať ďalšie svoje podania ústavnému súde bez toho, aby boli spísané advokátom, čo je v rozpore s § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého musí byť sťažovateľ v celom konaní zastúpený advokátom.

13. Osobitosti konania pred ústavným súdom a najmä dôležitosť vecí, ktoré sa posudzujú v konaniach pred ústavným súdom, si vyžadujú profesionálnu pomoc, a preto je na mieste povinné zastúpenie advokátom. Ustanovenie § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde upravuje povinné právne zastúpenie sťažovateľa v celom konaní, aby sa okrem iného zabránilo predkladaniu podaní, ktoré buď nemajú vôbec náležitosti návrhu na začatie konania, alebo návrhov, ktoré nespĺňajú potrebné procesné podmienky. Povinné právne zastúpenie v konaní pred ústavným súdom vytvára akýsi procesný filter obmedzujúci nekvalifikované podania nespĺňajúce základné procesné parametre pre poskytnutie ochrany ústavnosti, ktoré by inak zbytočne narušali plynulosť činnosti ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (porov. *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 157 a nasl.*)

14. Ústavný súd však zároveň vníma, že pri aplikácii tohto procesného filtra musí mať na zreteli aj svoju úlohu v demokratickej spoločnosti, ktorou je ochrana jednotlivca pred svojvoľnými zásahmi moci (štátu) do jeho základných práv a slobôd. Prílišné zdôrazňovanie formálnych podmienok pri prístupe k ochrane poskytovanej ústavným súdom môže byť v konečnom dôsledku v napätí práve s touto jeho úlohou. Uvedené je na prospech navrhovateľov vo všeobecnosti zdôraznené tým, že konanie pred ústavným súdom na rozdiel od konaní pred všeobecnými súdmi nepodlieha súdnym poplatkom, ako aj právom požiadať o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorého trovy znáša štát. V konkrétnych okolnostiach prerokúvanej veci bola ochrana sťažovateľa realizovaná prostredníctvom priznania mu predbežného nároku na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

15. Samotný procesný nedostatok spísania jednotlivých podaní sťažovateľa právnym zástupcom napokon vyústil, tak ako to predvída už citovaná odborná literatúra, aj do deficitu procesných podmienok tejto časti ústavnej sťažnosti.

16. Okrem nedostatku náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde tak ústavný súd identifikoval aj ďalšie dôvody na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti.

III.1.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 21C/7/2021-129 z 12. januára 2022 a napadnutému uzneseniu krajského súdu č. k. 13Co/44/2023-211 zo 7. novembra 2023:

17. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd, a proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd, sťažovateľ navyše ani netvrdí, že by nejakú námietku uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť už v podanom odvolaní, resp. dovolaní.

18. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúvaným uzneseniam okresného súdu a krajského súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci odvolacieho súdu, resp. dovolacieho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s dovolaním sťažovateľa, bude predmetom posúdenia ústavným súdom v nasledujúcich častiach tohto uznesenia.

III.1.2. K napadnutému uzneseniu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 424/2023-22 z 5. septembra 2023:

19. Ústavný súd pripomína, že konanie pred ním je koncipované ako jednoinštančné a rozhodnutia ústavného súdu sú konečné, čo znamená, že na vnútroštátnej úrovni ich bez využitia prostriedkov medzinárodnoprávnej ochrany nemožno napadnúť opravným prostriedkom, čo vyplýva aj zo znenia čl. 133 ústavy.

20. Preto je ústavná sťažnosť v tej časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich práv uznesením, ktorým odmietol jeho predchádzajúcu ústavnú sťažnosť, neprípustná a ústavný súd ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.1.3. K napadnutým uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 61Ek/3111/2021 z 8. marca 2023 a sp. zn. 61Ek/3111/2021 zo 7. júna 2023, rozsudku okresného súdu č. k. 12C/33/2017-198 zo 6. septembra 2018 a uzneseniu okresného súdu č. k. 12C/33/2017-206 z 1. decembra 2020:

21. Neprípustnosť ústavnej sťažnosti zakladá aj prekážka rozhodnutej veci (*res iudicata*), a to v prípade veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol. Táto prekážka sa týka jednak vecí, o ktorých ústavný súd rozhodol meritorne, ako aj vecí skončených rozhodnutím procesnej povahy pre taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (môže ísť napríklad o nedostatok právomoci ústavného súdu či zmeškanie lehoty na podanie návrhu ústavnému súdu).

22. Sťažovateľ vo svojej predchádzajúcej sťažnosti, ktorá bola odmietnutá už citovaným uznesením, namietal porušenie svojich práv rovnakými rozhodnutiami všeobecných súdov ako v tejto časti aktuálnej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd pritom ústavnú sťažnosť proti rozsudku a uzneseniu okresného súdu odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde a v časti napadnutého uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica vydaného vyšším súdnym úradníkom ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde. Uvedené nedostatky procesných podmienok konania nemožno odstrániť, preto ústavný súd aktuálnu ústavnú sťažnosť

sťažovateľa v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

23. Napokon ústavný súd konštatuje, že predchádzajúca ústavná sťažnosť v časti namietaného uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica vydaného sudcom bola odmietnutá pre nesplnenie zákonných ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Napriek tomu, že uvedený nedostatok procesnej podmienky konania možno odstrániť, sťažovateľ svoju v poradí druhú ústavnú sťažnosť proti tomuto uzneseniu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. júna 2023, podal 14. augusta 2024, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty, ktorú predpokladá ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

24. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa. Uvedené však zároveň nevylučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je následne ústavným súdom preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti.

25. Z ústavnej sťažnosti spísanej právnym zástupcom, ako aj následných podaní sťažovateľa vyplýva nespokojnosť so záverom najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania, keďže najvyšší súd neposúdil ním namietané procesné pochybenia v postupe okresného súdu pri doručovaní mu uznesenia, ktorým ho okresný súd vyzval na doplnenie, resp. opravu jeho podania, ako aj celkový jeho postup v napadnutom konaní bez zohľadnenia jeho zdravotného postihnutia ako nesprávny procesný postup, ktorým by mu znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedenú nesprávnosť sťažovateľ vníma najmä skrz tvrdené nerešpektovanie ustanovení dohovoru OSN súdmi v napadnutom konaní. Inými slovami možno povedať, že sťažovateľ namieta skutočnosť, že mu ako zdravotne postihnutej osobe nebol umožnený účinný prístup k spravodlivosti, keďže napriek jeho zdravotnému postihnutiu (ktoré mu podľa jeho slov bránilo prevziať okresným súdom doručované zásielky, resp. komunikovať s okresným súdom) s ním bolo konané ako s osobou bez takéhoto postihnutia.

26. Podľa čl. 13 dohovoru OSN majú zmluvné strany zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úlohy priamych a nepriamych účastníkov vrátane úlohy svedkov vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

27. Dohovor OSN bol vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z. Vyplýva z neho, že Národná rada Slovenskej republiky s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím vyslovila súhlas uznesením č. 2048 z 9. marca 2010. Prezident Slovenskej republiky dohovor ratifikoval 28. apríla 2010. Ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Uvedená medzinárodná zmluva nadobudla pre Slovenskú republiku platnosť tridsiaty deň po uložení jej vlastnej ratifikačnej listiny, teda 25. júna 2010 (pozri čl. 45 ods. 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v spojení s § 20 ods. 4 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Zároveň ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má v súlade s čl. 7 ods. 5 ústavy prednosť pred zákonmi (porov. III. ÚS 264/2020).

28. Z ustanovenia čl. 13 dohovoru vyplýva povinnosť štátov prispôbiť súdne konanie osobám so zdravotným postihnutím. Príslušné ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku je vždy potrebné vykladať v súlade s medzinárodnou zmluvou. Na uvedenú povinnosť pamätá aj Civilný sporový poriadok v čl. 6 ods. 2, podľa ktorého „súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu“.

29. Súd je v tomto zmysle povinný zohľadňovať určité špecifické potreby tých subjektov, ktorých zdravotný stav, prípadne sociálne postavenie odôvodňujú určitý špecifický procesný režim. Tento špecifický procesný režim však nemá nijakým spôsobom negovať princíp rovnosti sporových strán. Ide o normatívne vyjadrenie obvyčajnej ľudskej slušnosti, napríklad vo vzťahu k zdravotne postihnutým osobám. Táto slušnosť má spočívať v zohľadňovaní okolností, ktoré môžu mať vplyv na mieru náročnosti realizácie procesných oprávnení týchto špecifických subjektov. *In concreto* môže ísť o stanovovanie času pojednávania, výnimky z povinností, ktorými sú sporové strany zaťažené pri vedení pojednávania, a pod. (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 47).

30. Nad rámec uvedeného už ústavný súd vyslovil, že je v rozpore s účelom dohovoru OSN výklad, podľa ktorého je zdravotne znevýhodnený účastník považovaný za osobu bez zdravotného znevýhodnenia schopnú samostatne konať a nevyžadujúcu žiadne formy kompenzácie zdravotného stavu. Zároveň upozornil, že všeobecné súdy sú povinné ustanovenia zákonov vykladať v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. V prípade, že zákon neumožňuje súladný výklad, musí aplikovať priamo medzinárodnú zmluvu, a to s ohľadom na jej prednosť pred zákonom (čl. 7 ods. 5 ústavy) (porov. III. ÚS 264/2020).

31. Ako už ústavný súd sumarizoval v časti I. tohto uznesenia, najvyšší súd sa námietkou sťažovateľa výslovne zaoberal v bode 13 napadnutého uznesenia potom, keď citoval ustanovenia čl. 12 ods. 3 dohovoru OSN a čl. 13 ods. 1 dohovoru OSN a ustanovení § 16 ods. 2 a 4 zákona o slobode informácií. V napadnutom konaní boli listiny okresného súdu – uznesenie s výzvou na odstránenie väd podania, predvolanie na výsluch, ako aj uznesenie o odmietnutí podania podľa názoru najvyššieho súdu vyhotovované a doručované v súlade s čl. 13 dohovoru OSN a ustanovení zákona o slobode informácií (čo uznal aj sťažovateľ v dovolaní, pozn.). Z obsahu spisu považoval najvyšší súd za preukázané, že obálka, v ktorej okresný súd doručoval uznesenie z 19. februára

2021, bola vyhotovená typom písma Arial vo veľkosti 16, ako aj opakované pokusy o jej doručenie elektronicky, prostredníctvom poštového podniku, ako aj prostredníctvom okresného riaditeľstva Policajného zboru. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva a sťažovateľ to nerozporoval, že pri jednom z pokusov o doručenie sťažovateľ odmietol zásielku prevziať s odôvodnením, že je občan s ťažkým zdravotným postihnutím. Najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že okresný súd nariadil pre účely odstránenia väd podania aj výsluch sťažovateľa, predvolanie však sťažovateľ rovnako neprevzal.

32. Ak sa najvyšší súd po preskúmaní postupu okresného súdu v zmysle námietok sťažovateľa stotožnil so záverom okresného súdu o vadách podania sťažovateľa, o ich neodstránení a o zákonom následku spočívajúcom v odmietnutí podania sťažovateľa, ústavný súd nevzhlíada potrebu svojho kasačného zásahu do napadnutého uznesenia. Považuje ho za ústavne udržateľné. Najvyšší súd sa námietkou sťažovateľa neodmietol zaoberať, teda sťažovateľom tvrdené porušenie práva na účinný prístup k súdu (*a contrario* III. ÚS 264/2020) bolo v napadnutom konaní preskúmané.

33. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom, ktorý možno vyvodiť z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, že okresný súd venoval pozornosť skutočnosti, že súdneho konania sa zúčastňuje osoba zo zdravotným znevýhodnením, a (tým, že vyhotovoval písomnosti s použitím zväčšeného písma, opakovane vykonal pokus o doručovanie, resp. nariadil výsluch, aby umožnil sťažovateľovi ústny prejav) postupoval v snahe poskytnúť jej priestor uplatňovať svoje práva podobne ako osoby bez takéhoto znevýhodnenia. A to aj napriek sťažovateľom namietanému nedostatku zaslania komunikačného formulára o primeraných úpravách osobe so zdravotným postihnutím.

34. Už najvyšší súd v napadnutom uznesení vyjadril pochybnosť o záujme sťažovateľa o reálnu materiálnu ochranu svojich práv prostredníctvom ním iniciovaného konania pred okresným súdom (ktorým pravdepodobne mienil privodiť obnovu konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul) s poukazom na selektívne preberanie zásielok sťažovateľom. Uvedeným konštatovaním podľa ústavného súdu najvyšší súd nezamenil nositeľov práv a povinností vyplývajúcich z dohovoru OSN, tak ako to interpretuje sťažovateľ. Ústavný súd považuje za vhodné pripomenúť, že samotný čl. 13 ods. 1 dohovoru OSN ráta aj s plnením úloh osoby so zdravotným postihnutím v súdnom konaní a práve na ich plnenie jej majú byť poskytnuté procesné a veku primerané úpravy. V okolnostiach prerokúvanej veci sa sťažovateľ podaním ústavnej sťažnosti usiluje zvrátiť výsledok konania pred všeobecnými súdmi, pričom prostriedky na jeho zvrátenie obsahuje aj samotný Civilný sporový poriadok napr. v ustanovení § 129 ods. 4, ktoré umožňuje dodatočne zhojiť vady podania do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania. Uznesenie o odmietnutí podania pritom sťažovateľ prevzal, v súvislosti s jeho doručovaním nevzniesol námietky ako v prípade uznesenia, ktorým ho okresný súd vyzval na odstránenie väd podania. V tejto súvislosti možno poukázať aj na skutočnosť, že odmietnutie podania podľa § 129 ods. 3 CSP nevytvára prekážku veci právoplatne rozhodnutej. Z ústavnej sťažnosti nevyplýva, či sťažovateľ podal žalobu o obnovu konania opäť. Rovnako možno poukázať aj na ustanovenie § 105 ods. 2 CSP, ktoré umožňuje na základe písomnej žiadosti doručovať písomnosti súdu na elektronickú adresu strany sporu. Z podaní sťažovateľa ústavnému súdu možno vyvodiť, že preferuje práve túto formu komunikácie, pričom z ústavnej sťažnosti spísanej právnym zástupcom ani z jej príloh nevyplýva, že by okresný súd takúto žiadosť sťažovateľa nerešpektoval.

35. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že najvyšší súd nereagoval na jeho podania doručené v lehote na podanie dovolania spísané bez právneho zástupcu (a s tým spojené procesné návrhy opísané v bode 8 tohto uznesenia), ústavný súd upriamuje pozornosť na druhú vetu ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Ústavný súd len dopĺňa, že medzi sťažovateľom namietaným nedostatkom elektronickej čítacej lupy na okresnom súde a odmietnutím jeho vadného podania, ktoré nebolo doplnené v súdom ustanovenej lehote, na prvý pohľad chýba príčinná súvislosť.

36. Možno tak uzavrieť, že odmietnutie dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom a ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy [§ 420 písm. f) CSP], ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

37. Z už uvedených dôvodov ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú, pretože medzi namietaným porušením označených práv a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nebola zistená kauzálna súvislosť.

38. Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k ďalším podaniam samotného sťažovateľa (ktoré neboli spísané právnym zástupcom) doručeným mu v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente 3. septembra 2024, 11. septembra 2024, 12. septembra 2024, 19. septembra 2024, 27. septembra 2024 a 1. októbra 2024 pripomína, že napriek tomu, že v zmysle ustanovenia § 125 ods. 2 CSP má význam rozlišovanie na kvalifikované a jednoduché elektronické podania, len ak ide o podania vo veci samej, pretože len jednoduché elektronické podania vo veci samej je potrebné dodatočne doručiť, a to pod následkom, že sa na ne nebude prihliadať, osobitná úprava zákona o ústavnom súde sa líši tým, že povinnosť dodatočného doručenia podania v lehote 10 dní sa týka všetkých jednoduchých elektronických podaní, t. j. aj podaní, ktoré nie sú urobené vo veci samej (pozri § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde) (porov. *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 207.*).

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu